

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

Veu de la Plana

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESOS REGIONALS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes..... 0'25 ptas.
Fora, trimestre..... 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.

Tota la correspondencia a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen els originals en cara que no se publiquen

Per la redempció del poble

Cuants y cuants fills de nòstre benvolgut reyne, al mirar los llibres del clàssichs valencians, vorán, dolorosament, moltes paraules completament d' ells desconegudes, y més encara, també incontraran difícil de llegir la seuva escritura.

Trist es confesar que sigue vingut els temps que no sabiem llegir lo qu' està escrit en nòstra pròpia llenqua y desconegam paraules del nòstre lexic. No pareix sinó, que, mos hajem proposat a fer còlla en nòstres enemichs y que tingam per millor, llançar en oblit nòstres propies glories regionals, pera ser mes espanyols.

Dos segles de opresió mos han dut al barranch mes escabros y malastruch. L' obra del enemic ha anat engrandinse cada vegada més y no contenta de robarmos les llibertats, ha conseguit, en son destruidor empenyo, fermos oblidar de tota nòstra lliteratura, prohibint que 'n les escoles se ensenyara lo valencià.

Les lletres portaven tot l' esperit de la raça y fon precis anar contra elles, pera que no tornara a alçarse un altre Sorolla qu' espassa en mà, lluitara fins la mort front als felips y descastats.

¡Anaren contra les lletres, porque portaven lo fòch sagrat dels nòstres usos y costums, y mos donaren veneno en les seues ensenyanzes modernes!

¡Lluitaren front a les lletres, porque en elles duyen els suspirs dels nòstres còrs qu' eren dolços en el avi y en l' infant, donantmos paraules que per més suaus que foren,

mos eren desconegudes y solament mos servien d' embroll!

Per totes estos coses anarem contra la nòstra lliteratura, y tant trevallaren ab este fi y tant d' empenyo posaren, que tenen alcançat un triuf grand, y es, que hui en dia la majoria dels valencians ni llegir saben sa propia llengua, com no siga qu' ésta estiga escrita en un valencià castellaniçat, o siga ab les normes de la ortografia castellana que 'n llòch de fomentar en bé la nòstra lliteratura posen de manifest la nòstra decadència.

Molt devem de lluitar los que sentim correr per nòstres venes la sanch de Sorolla y de Llombart. La tasca es grand. pesá! Mes sempre debem mirar al davant!

Recorde, que una de les primeres nits que ferem classes de valencià en lo casal de la «Joventut Regionalista», nòstre benvolgut amich y profesor En Gaetá Huguet, al obrir lo llibre *Tirant lo Blanch*, en un arranch de ver entusiasme digué:

«Per ací debem de escomençar; porque ací està l' ànima del poble».

AMADEU PITARCH.

De lliberacions regionals

Unes notes de Galicia

Mentre Galicia va vivint calladament, abraonada pels braços avans de tots els Poders de l' altiplanicie castellana, els seus homes han meditat y troben el primordial deure patriòtic en donar, al poble, consciencia de sa personalitat, sense atenuants ni mistificacions.

Apenes iniciada la campanya del

Ideal nacionaliste, valiosos adeptes van sumant-se a ella. La entitat «Academia Gallega», sustentadora dels principis patriòtics, aferma la seua importancia y, fa pochs dies, es creada la «Hirmandá dos Amigos da Fala» per tots quins demanen «l' ús de la llengua propia en totes les coses privatives de Galicia, I—diuen —qui no vullga acollirse a la nòstra fórmula que no vinga ab nosaltres».

Condensant les naixentes aspiracions y estudiant els punts que més discutits els hi son, arriba a nosaltres. *Nacionalismo Gallego—Nuestra afirmación regional*, del prestigiós publiciste y periodista de «La Voz de Galicia» En Antoni Villar Ponte, un llibret que no pert importància porque siga—com subtítula son autor—un recull de apunts per a un llibre. Y bona prova del aculliment assolit es la nova edició que s' acaba d' imprentar, a expenses de personalitats generoses de les tèrres gallegues.

Molt acertadament, ab rotunda claretat, exposá com deuen ésser obtinguts tots els drets y insistix, repetidament, en la defensa del llur parlar, anant «contra els ximples que encara tenen l' atreviment de negar que tota aspiració gallega deu sorgir forçosament del Renaixement del idioma».

I creu, que 'n el cas de que fatalitats adverses dugueren la desmembració ibèrica, la llengua natural seria qui 'ls privara de morir com a poble, «encontrat en l' ús del gallego, lo que 'l castellà no podrà donar-los: la nova y salvadora definició vital».

Argumenta com ab l' idioma natiu pensa hú per sí mateix, y com un poble percibix falsament la realitat a través un instrument extrany de

pensament, y com lleva tota independencia d' esperit, convertint en negativa l' acció de la colectivitat.

Mira la prensa madrilenya—al fi la coneixerán tots!—y espera que 'ls ajudarà, retraent l' amor pròpi dels galaichs ab insidies y censures. «Els que ara—afegix—nos elogien perque estem desnacionalitzats, impersonalitzats, tratant-nos com a infeliços menors d' edat—hi han elogis recusables—després tindrán pera nosaltres paraules d' escarniment. Y aixó es lo que convé. Val més viure instigat per la justicia, que no morir entre fingides galaneces.»

Demana, en els darrers paràgrafs, que s' estudie lo esmentat y que diguen si no tenen més raó ells, els nacionalistes, que no els que «funden Centres agraris (!) en Madrit, despré de fer revolucions retòriques, ab vistes a l' encasillat de la *Puerta del Sol* y cap al foment del cunericme» y «que ningú haja dupte: els problemes galaichs deuen plantejarse y resoldre 's en Galicia, donant les espatilles a Madrit. Y serán sempre, no sols sospitosos, sinó recusables, tots els que senyalen la *villa y corte* pera teatre de redencions y apostolats.»

Acompanya els exemples que ha trobat, en Catalunya, oferint-los als seus compatriots, y avalora son treball ab afirmacions de notabilissims publicistes.

El moviment nacionaliste de Galicia naix definit, rebujant als febles, als pochs entusiastes y als poruchs, «perque son como o manzanillo, y—a sua sombra envenéna.»

Les adhesions, que inserta, de personalitats significades son interessantíssimes, aon un home de lletres triunfador en Madrit, W. Fernández Flores, exclama: «Cada vez quiero más a nuestra tierra y me causa más náuseas el predicamento castellano.»

Els que confiadament miren nostra ideari com un somni irrealitzable y els que vòlen ser, ara, iniciadors de l' autonomia, per maquiavelisme, cantant-nos les excelencies! — ja cal que vajen esperantel desengany, puix acaba, En Villar Ponte, dient en el seu follet: «Non faledes xamais de patria chica.»

JOSEP BLANQUER BELDA

ALGO SOBRE FEMENISME

Tot lo qu' està unit al passat, al present y, més encara, al previndre de la dòna; tot lo que pot contribuir al seu bon o malestar individual y social m' atrau, me subjuga, de tal modo, que no puch deixar d' estudiari de quina manera podría ésta millorar la seu condició humana; còm podría donárselle tota la dignitat que requerix; còm ocuparía degudament el llòch qu' en el mon li correspon.

Y a vòltes y revòltes en la meua imaginació vinch a traure en net, que tòt, absolutament tòt, lo que se necessita, es donarli soluciò a un problema: el de la cultura femenina. Que la dòna siga culta; que la seu intel·ligència, qu' el seu còr adquirix quen les llums y els sentiments que de huí carixen y ella, la dòna, alplegarà (no ha d' alregar!) a ser, sinse dupte, la verdadera companyera de l' home.

Huí en dia, les lleis inevitables del Progrés la protegixen pera que puga lluitar per la seu regeneració; ¿per qué no despèrta de la modorra que l'inmoviliza? ¿per qué no fà un esforç y, trencant les cadenes de l' ignorància, que l' esclavicen, alça son front, mira al davant y separa o arranca les valles que l' impiden el seu resurgiment?

Espanya ha donat a l' història tants noms de dònes ilustrades com cuan-sevol altra nació; escritores eminentíssimes han dotat la nostra lliteratura d' obres magistrals; l' ingenit, l' inspiració femenina ha produït ecos bellament sonors; ¿per qué en els actuals moments totes les femenines facultats de nostra patria estan dormides sinse que pugam pronosticar cuànd tornaran a la vida?

A excepció d' unes cantes luytadores, el resto, de lo que constitua la bella mitat del gènero humà, a penes si es dona conte del actual moment; de qu' es precís despertar a la nova vida que, a gran velocitat, se presenta pera l' humanitat; de que la dòna es una de les rôdes, quiçà la primera, qu' ha de posar en moviment la nova màquina social. Es més, fins entre les que la religió catòlica considera com a santes abundaren

les notables escritores, les grans artistes, els talents asombrosos: Santa Gertrudis, Santa Teresa de Jesús, Santa Catalina de Bologne, Santa Cecilia y moltes més que no hi ha necessitat de nomenar son testimoni de lo qu' avans he manifestat. Indique assò perque encara creuen alguns pobres d' esperit que l'excesiva cultura de la dòna pot perjudicar son sentiment religiós. ¡Quin èrró!

¿No ha contemplat mai alguna de les que me lligen, be al ròmpre el dia, be a la caiguda de la vesprá, el hermòssim quadro que la Naturalea presenta en aquells moments deliciosos? ¿no ha sentit apenàrseli l' ànim al notar la falta d' ales pera remontarse en vòl dolç y suau en busca de les regions desconegudes, aon se puga descifrar el misteri de la creació? ¿no ha sentit mai l' ansia infinita de saber qu' inspiren eixos solemníssims instants? Si, ¿veritat? Puix be; 'n l' esperit desixa extender les ales pera remontarse en busca del plaer que la vida de l' intel·ligència y del sentiment li pot produir, es necessari que l' allumen en son viage els vivificadors raigs de una èn cimentà cultura; quand no occurriria assò, al arrancar el vòl, se li doblaràn les ales y caurà revolcantse en el fanch de la terra.

Ademés, hi ha un' altra causa, importantíssima que demana que la dòna siga instruïda, mes ben dit, culta; la moralitat. La dòna qu' està nimbà per l' aureola de la cultura coneix l' honradeç, en totes les seus fasses, millor que la que no està adornà de tan hengisador emblema; sap que l' home aprecia més la modèstia, el cumpliment del deure, la cuidadosa ajuda que aquella li pot prestar, que tots els falagos, que tots els embelesemaments físichs que li presente en el fi egoiste d' atràuresel. ¡Cuànt dolós deu ser pera l' home que senta intensament l' amor a la ciència, a la glòria, als grans ideals, tindre una companyera que no comprengu lo qu' allò significa; que no puga alentarla en els seus desmays; que no sapia ajudarli en les trevalloses empreses; que no vixca mes que pera la vida tranquila y regalà d' una materialitat en la que no aleteje ningùn pensament desinteresat y altruista!

Hi ha que reflexionar bé en tot

assó y comprendre quant ha influit en la lenta marja de la societat la femenina ignorancia.

El temps canvién, y no ha de continuar la dóna siguent un obstàcul pera el Progrés. Altres plumes, mes ben tallades que la meua, fa temps obrigueren campanya en els periódichs de gran circulació tractant l'assunte del femenisme en Espanya, trevallant a favor de la cultura de la dóna. Qniçá alguna de les que me liixquen tindrà coneiximent dels articles magistrals qu' el conegut escriptor Martínez Sierra publicà en la revista *Blanco y Negro* y que huí ha recopilat en un hermós volúm, tractant el problema. ¿No els haurá donat que pensar les idees que tan bellament ha exposat en els seus treballs literaris? Crech que sí.

Yo espere, puix, que la dóna espanyola, mirant no sóls per el seu adelant sino, més encara, per el previndre de l'humanitat, trevallarà sinse descans pera conseguir el grau més alt d'instrucció, de cultura, que donat l'actual moment de l'història, li es necessari, pera acompañyar al hóme en el camí que la vida li señala.

RAFÉL PARDO.

EL CUENTO DE LA SEMANA

MARY Y CEL

I

Mar y Cèl blavenc, se confón en tèndra tonalitat que embauçava l'anima. Un centenar de cassetes blanques, semblant gavines ajocades, se conrreaven en l'armoniós remor de les ones y, en desgaire pueril, burlavien la furia de la mar, a vegades, encrespada y revolta.

D'entre elles sobreixía, mes per s'aspecte rich que per sa grandaria, la del hacendat senyor, En Godo. Hóme llést, que'n sa primerenca vida, fon aventurer que atravesá, creuantlo, lo mateix mar que hui besa les plantes de sá heretat. En orgull pròpi del que triufá assoles, los inconvenients d'esta vida. En Godo disfruta de grand capdal, re-

flectanxe son bon estar en la figura delicada de sa filla Mercedetes. Y jo! milacre del amor! este home casi *indiano*, apretat, misèr, agarrat, pera sa filla res li dolia: condició de s'anima egoista, que fea anara Mercedetes sempre ben composta; Mercedetes era un niu de alegria.

En Godo tenia en tèrres castellanes, un germà en qui, per cuestions purament de caràcter, en jamay pugué fer lliga, pero esta desavenencia era amainá gracies a la intervenció del fill del ausent, que, en diplomacia, lagrava ferlos avindre.

Ferrán, (qu'este era lo própi nom del nebó de En Godo) tots los anys cuand l'estiu, rebia invitacions de son tio pà que anara a estar una temporada en ell, fentse estes molt mes seguides, cuand Mercedetes s'enterá de que en tèrres desconegudes per ella, tenia un cosí, guapo, sabut, hóme y sobre tot fadri.

Llavors les lletres convidantlo a que vinguera eren mes insitents...

»No pòts figurarte els desejos
»grands que te Mercedetes de vóret.
»Com no te altre parent en lo mon
»pósa en tú tot lo carinyo. Vine sinse
»falta. Ton tio y cosina que te abracen.

Godoy Mercedetes.

A estos misives, Ferrán solia contestar a volta de correu, disculpantse, posant mil excuses pera no acceptar, les que En Godo, calificava de mal pagaor.....

»Estich afaenadissim, senme com-
»pletament impossible, el deixar casa,
»puix com lo pare está assoles, si
»m' el dixe yó es pitjor. Agrait y en
»ganes de complàurelos els abraça,
»éste.

Ferrán.

Mercedetes s'entristia al oir estes noticies.

II

Molt matí, cuant lo sól eixia desfent los nügols que pretenien eclipsar-lo, oiren En Godo y sa filla, la veu de Cleto, l'empleat de Telégrafos. Els dós s'esglayaren a un pronte, mes després al llegir.

»Gustós enguany, els puch com-
»plàure. Ixca criat a la estació. Arri-
»ve 7'30. Pare bó. Content. Ferrán.

Fon grand l'alegria que reinà en ells puix En Godo allá dins, en lo intim de s'anima, oia constantment esta reflexió.—Després de tot es fill de mon germà. —Y sa filla, com chiquet en sabates nòves, sentia voltejar son cór per noua alegria.

III

Sól de dumenge. Día clar. La filla del acapdalat En Godo y son cosí, están mirant les riçades ones del blavenc mar, sentats en postura teatral. L'aire salat, mariner, despentina en cicateria, les negres trenes que adornen lo cabet femení, acariciant coquetonament en bamboleig, les teles fines, sedoses que envolten lo cos de venus de la dama. Ferrán la contenpla y se veu que sons ulls saborejen la dolçor que la presencia de l'aimada inspira.

—¿Dius que no sabies de mí?

—Mon pare se ho callava.

—El meu també fea lo mateix... tota la vida renyis.

—Total....

—Ya veus ¡Quines manies de agüelos. ¡Voler meçclar los seus rencores, y egoismes en nostres coses. Tant de gust que dóna, saber que tens en lo mon gent que pòrta la sanch de hu mateix. Ferrán ¿veritat que tindre mols germanets deu ser bonico?

—Bonico... De pensaro... Com nostres mares moriren tan pronte...

—Vivint elles no estarien engue rrats nostres pares.

Y purnejantli en los ulls unes llagrimes—seguí—Ferrán tú y yó com si forem germans. ¿Vols?

—Clar que vullch!—Ferrán li besà el front.

Hagué un instant de quietut en los córs del joves. Un *llautet* aparegué per l'horizont trencant la monotonía simpàtica del blau del cel. Els dós se alçaren observant que, desde la nau, la silueta de un jove fea senyals en una bandereta rója.

—Es el meu amich—exclamá Mercedetes plena de content.

—¿Amich teu?

—S'embarcarém, si a tú no te desgusta....

—No, cosineta, no.

—¿T'has molestat per assó?

—¿Per què, dona?.. ¿per què?.. No hu cregues....

La nau esvarantse en majestat de cisne, s' acostava cap a la vora y de veres, que si Mercedetes no li haguera fet en la seu sombrilla la senyal de que no s' arrimara, lo tripulant haguera abordat als peus d' ella.

De retórn cap a la caseta los germans-cosins, del *bracero*, com diuen, s' acariciaven....

—Ferrán, aquella copla que me digueres ahir, ¿cómo es?

—¿La vols saber?

—Sí....

—Pera qué?

—Disla!

En la nau dels teus amors
vaig pretèndre navegar
aires fòrts y destructors,
ma navi vân aufegar....

Ferrán aquella nit no apegá els ulls víctima de aflijida congoixa impulsada per estos conceptes. «Es el meu amich», «Tú y yo com a germans»..... ¿Vóls?

.....mentres que la lluna, pasejant sa róda de plata per la arcada del cèl, dibuixava argentós canyamás, en l' espill de les ones blau-oscures.

FRANCESCH BAIDAL.

Castelló, 8-9-1916.

Tot bón valencià deu tindrer com obligació el fer propaganda per VEU DE LA PLANA, donantla a llegir a tots els que conege y procurant-nos el major número possible de subscriptors. Trevallar per VEU DE LA PLANA es trevallar per el Renaixement del Reine Valencià.

Une vegada mes, y va la que fa cent lo menys, sense ser la última, una vegada mes he de repetir lo de que la llengua es la sang del espírit y que en un idioma va implicita una certa filosofía, una certa manera de concebir, y encara mes que de concebir, de sentir la vida.

MIQUEL DE UNAMUNO.

VERSORS DE PATRIA

IGUERRA!

*Llança lo caragol son crit de guerra,
ja deslliurada 't veig; Oh Patria mia!
la força, la raó, la valentia,
al bogi alluntarán d' aquésta térra.*

*De vengadora tea 'l flam aterra,
la sa llum tot l' espasma y desvaria;
pobre fóll que no veu en sa mania,
qu' un fórt ódi africá d' ací 'l desterra.*

*Aixequém nostra espasa ben sagnanta;
en la lluita matém ab tot coraje;
iguérra 'l traidor de nostra causa santa!
De tempésta se canvia tot l' oraje;
si el temor nostra furia no amedranta,
les cadenes trenquém del esclavaje.*

ENRICH D' IVERNOIS.

SECCIÓ ARTÍSTICA

FRANCESCH BAIDAL (Tritón)

Pío Baroja, el dinàmic novelista, escriu: «Hi ha entre 'ls cultivators de la caricatura, els costumbristes que busquen principalment el traço just, realiste y verdader y els qu' es podríen dir conceptuosos, que consideren com lo principal d' un art la expresió de una idea encara que siga allunyat de les formes conegudes.

Els uns, ixen moltes vegaes del camp de la caricatura, donant en el dibuix sencill y sense necessitat de comentari, els altres s' aparten també del art caricaturesch allegend a lo purament ornamental y simbólich.»

Francésch Bidal està contengut dins del primer enunciat. Son les seues, unes caricatures impresionistes y ajustaes, que mos se presenten als ulls definides, lograes fisionòmicament y no exentes d' humorisme.

Podem dir que l' humorisme es un sext sentit equivalent a *donarse*

conter. ¿Cal dir qu' els humoristes per dret propi son anglesos y asturians?

L' humorisme *baidalesch* tendix en principi ysustancia, encara que no en aspecte, al escampat per la revista «Gran Bufón». Pero aqueste humorisme de Bidal que té per camp de desenroll la regió valenciana—chales, sermons, llauros, vells, valencianetes típiques, chiquillos, cómichs, artistes, polítichs de *manga y capirote*—no afone lo suficient, la psicología de lo que trate, diríem que tota aquesta gent que havem nomenat la trate superficialment, de una manera sumaria, sense pararse a pensar per qué y cómo.

Es puix, la caricatura de Bidal, una mécla humòrica y real de lo que representa.

Es Bidal un humanitari. No es perem dell' algo sombriu y tràgich; sa vissió es tranquila y ordenada.

He ací un com ensaig sobre la psicología o fonament en que se funde y óbre la seu producció.

Encaremos en aqueste Vilches y vorém la emoció que mos dixe; moviment de rebeldia y resignació pujen per ell, l' ànima 'n eixa cara interro-

Demaneu

TINTES---ALFA

Blava-negra fixa	3'50	2	1'25	0'75	30
Blava-negra copiar	Litro	1/2	1/4	1/8	Curtin
Violeta negra copiar	4'25	2'50	1'75	1'25	35

DE VENTA
EN LLIBRERIES Y PAPELERIES

gant de intelligent y jesuística. Mes a pesar d'això tornem la vista al llauraor y canalleta, en lo fondo tumultuari, y mos donarem conter de les mutacions de qu' es capaç aqueste espirit sútil de Tritón.

Mirem aquesta caricatura de Benages o aquestes altres de Barrachina Camellín, de Llopis y Buenos-Aires y observarem que tot el pasivisme, moviment en repòs de Barrachina se canvie 'n les altres en força interior que vibre 'n moviment d'espiral en dinàmic. Com si diguerem en una caraça envolvent e imaná que mos pòrté a ella pero que l'accés a la mateixa es mes pòch segur ya que aquestes caricatures son mes inquietes y virils.

La tècnica *baidalesca* no està en un grau de madureç, circumstancia que quedaré explicá per la vida particular del artiste. Es impresionista sa factura que 'n algunes parts dels dibuixos se quebre deixant espai interrogatius. En uns es gròssa y fòrta feta com al desgaire. En altres perfilá y coqueta, cuidadosa.

Ha passat Baidal per una especie de tanteigs en assó de la tècnica (compare els treballs del Saló Viciano 1914, en aquests de última hora) ha adoptat diferents maneres, la última té una tendencia decorativa prou marcá, en la que predominen les tintes clares, aqueste blanch tò general.

Resúmen; es Baidal un caricaturiste a la manera de la seua terra; un analítich temperament sobri; un humoriste 'n sàtira sana y mes que rès, un impresioniste. Quiçás aquesta siga una de les seues qualitats, la més grand. ¿Y acás no es aquesta condició una de les indispensables? es fàcil que la més important de tot caricaturiste.

GRECO.

AL MARGE D' UN ARTICLE

Molt espanyol...

En Espanya no 's prou tindré talent pera triunfar. L'hóme que vullga significar quelcom en ciències, en art, en lliteratura, té que seguir el camí del favoritisme y de l'intriga. Una mitjania que tinga bons agarrares, pot ser considerada com un hóme eminent. Un hóme de talent que anhèle conseguir el llóch a que té dret a no ser que siga un gèni, un veritable gèni, té que emigrar a tèrreres llunyanes y extranjeres. (Vejas el cás de Ramón y Cajal, Galdós y Sorolla, y el de Bonafoux, Zamaïcos, Zuloaga y Anglada Camarasa).

En Espanya, per cada cent pensions pera fer estudis fóra d'ella qu' es concedixen, solament dos o tres son adjudicades a jovens estudiós, les altres restants se les amórtén amichs o parents de ministres o cacichs.

***

Fá dies, en la secció titulada *'Cómo y cuándo ganó V. su primera peseta?* de «La Semana», aparegué un article de l'ilustre poligraf don Juli Cejador, del que copie y traduix els següents paràgrafs:

«Me dirá vosté que hi ha qui paga els gastos de qualsevol llibret ab la qu' els ajuda el Ministeri d' Instrucció Pública. Pero yo li respondré que fá cinch anys o més, demani eixa ajuda y encara no s' ha cursat la meua sollicitut, no obstant haver dat l' Academia informe favorable. Y es que cal estar dedicat a això sense dixarho de la mà, y yo li confese qu' en duen-me fóra dels meus llibres, soch hóme al aigua.» O lo qu' es igual, seguir el camí de l'intriga y del favoritisme.

Seguix dient Cejador:

«Ahí te vosté, puix, a un escritor que ab vint-y-vuit volums publicats, gròssos la major part, esta es l'hora que pót dir que no ha tret un céntim de tots ells, dels anys gastats en escriurels, que son setse y dels gastats en estudiar pera poder escriurels, que son els que conte de vida, etc.»

¿Veritat, lector, qu' assó es molt espanyol?

***

L'actual ministre d' Instrucció Pública y Belles-Arts D. Juli Burell, es illustre y justicier. ¿No 's podia fer càrrec de la queixa amarguissima de l' insigne autor de *La Lengua de Cervantes*?

Sí qu' es podia fer càrrec; pero com el Sr. Burell forma part del gabinet que presidix el comte de Romanones, un hóme pera qui la cultura patria es quasi un *mito*, tal volta se li haja apegat el defècte.

F. ALMELA VIVES.
Valencia, Setembre 1916.

PREGUEM

Als soscritors de fòra de Castelló qu' en cara no 'ns han enviat l'imòrt dels dos trimestres, preguém que cuant avans se pòsen al corrent en el pago pera la bòtna marxa en els assunts de nostra Administració.

La primera de les virtuts es el sacrificarse per la Patria.

NAPOLEÓN.

ECHEGARAY

Este nom, que recorda en tots, especialment en els vells, el brillant recórt de gloriose y delitoses jornades, alplega a nosaltres en algo de melengia com les notes graves y sentides de la campana al doblar a mórt.

L'home, quin ingeni l'elevá a les altes cimes de la inmortalitat y son front fon acariciat per el singular bés de la gloria, cansat de la llarga y gloriosa jornada ha passat a vida millor.

Pasejá triunfalment, per tots els primers escenaris d'Europa y Amèrica, les obres seues sobreixint entre totes *El gran galeoto*. Son pás per els teatros europeus y americans fon un èxit y la gloria al proclamar son nom, proclamava l'orgull d'Espanya que idolatrava en son fill.

Figura eminentíssima en la ciència y notable en la política, fon popular per lo molt y bé qu'escrigué comunicantse en les generacions.

Sa figura jagantesca perteneix a la inmortalitat y a nosaltres sols mos queda el consuelo de son recórt inolvidable y una sed gran de llegir llurs obres mestres.

El jove entusiasta de nostra pensa Francésch Pascual Mut, ha passat al transit, el dijous darrer.

Esperit aventajat, ha recorregut l'Amèrica Central portat per la seu inclinació comercial y trafegosa.

Al morir dixe un buit de molt de planydre entre sa familia qu'el volia y sons amichs qu'el estimaven.

AL PUBLICH

VEU DE LA PLANA prega a sos estimats soscritors y llegidors, perdonen les incorreccions que fins hui han existit, no per culpa de la redacció precisament.

Desde el número vinent

que comensa el nou trimestre, quedará ya subsanada tota irregularitat, y els exemplars serán repartits y enviats ab tota precisió.

Estem preparant una gran reforma pera introduir en el periodich, que segurament serà del gust del publich.

Esperem, puix, que cada lector, se convertixque en un decidit propagandiste de VEU DE LA PLANA, fent per portarnos totes cuantes soscripcions li siga possible, pera ajudar-nos en nostra mam-presa.

Obra contra la naturalesa tot aquell que combatix sa Patria.

TAMELÓN.

CONCURS

VEU DE LA PLANA óbri lo següent concurs de cuentos, al que hi podrán concursar tots cuants ho desitjen, adaptanç a aquestes basses:

1.ª Els cuentos deurán hi esser naturalment, escrits en valenciá.

2.^{ón} Al premiar los trevalls, se tindrà 'n compter no sóls lo mèrit relatiu, sino l'absolut del mateixos.

3.ª Tots els cuentos, deurán ser per fòrça originals e inédits.

4.ª Deurán constar de sis cuartilles com a mínimum y huit, com a màximum.

5.ª Los trevalls se presentarán sense firma ni indicació alguna d'autor y deurán ser acompañats d'un plech tancat que continga lo nom y domicili del autor. En lo sobre escrit, deurán portar lo mateix lema y titol del trevall.

6.ª Lo terme de presentació dels trevalls que s'envien al Concurs, finirà lo dia 15 d'Octubre, devant per lo tant, ser presentats los trevalls avans de lo dit terme, en lo casal

regionaliste, dirigits al director de VEU DE LA PLANA.

7.ª Les pliques de tots los trevalls no premiats, s'inutilicarán sense obrirlos, la nitdel fallo.

Hi-haurá un premit, consistent en un objècte d'art, y publicació del retrato o caricatura del autor premiat, a elecció del mateix, y dos accsesits, quins trevalls, hi serán publicats en VEU DE LA PLANA.

Lo Jurat, serà format per personnes competents.

ADMINISTRACIÓ

CORRÉU

A. P. U. Benimodo.—Contra nostra voluntat, mos veem obligats a no poder-li publicar ses últimes poesies, puix adoleixen d'algunes incorreccions igual diem del cuento «Angelita», molt falt de sintaxis. Tenim designs de publicar-li, fasa algo mes y vorem.

F. T. Benimodo.—Per hui no podem complairel; trevalle que vosté no careix d'estil. Envie altra cosa que puguera ser qu'encaixara.

Dr. F. C. Valencia.—Rebuda postal no tenien orginal seu. Si ens fà la mercé d'anunciarmos llur venduda, mos vorem honrats en estretir la mà de tan respetat com apreciat mestre.

J. B. B. Barcelona.—Hui se publica un trevall. L'altre que tenim en cartera anirà el número vinent.

V. B. B. Valencia.—El giro de fita 14 se va rebre el 21. ¿Qué li pareix? Res, que si havera segut per pago d'un venciment, mos el protesten. /Prontitud y esmero en el servici centraliste!

Gracies per la soscrició que mos envia. Li agrahim sincerament son interès y entusiasme.

Torcuato Valencia.—Sentim dirli que la poesia no mereix els honors de la publicació.

:: Barberá ::

— IMPRESOR —

Asensi, 4. - CASTELLÓ

Castelló: Imp. J. Barberá

Línea de Vapors

TINTORÉ

BARCELONA

Servici fixo y semanal entre Castelló y Barcelona

PER LO MAGNIFICHE VAPOR

TIRSO

Travesia rápida.—Llum elèctrica en tot lo barco.—
Telegrafia sens fils. — EXIDES: De Castelló, Dumenge 11
matí. — De Barcelona, Dimarts vesprá. La càrrega s'admet en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.

Pera informes a Domenech Cerr S/A, Plaza de la Paz, 3

CASTELLÓ

Paseig Colón, 11.—BARCELONA

Llibrería Religiosa-Escolar

DE

FRANCESCH SOLER

Nou y modern establiment. Material de debuix y escriptori. Llibres de texto pera escoles y demés objectes ab la matjor economia posible.

5, Colón, 5

Droguería

LA ARAGONESA

= DE =

• Lluís Gomez Molinos •

64, Colón, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumería del pais y extranjer. Drogues, Colors, Barnisos, Pincells, Articles fotografichs y maquinaries.

Venta exclusiva de Alcohol SOL y Colonia ESA

Lampistería

DE

PERE FECED

Inmens surtit en aparatos pera gabinet, saló y mentjaor

Ventiladors, Planches, Cazos y Contadors elèctrichs

Làmpares de Filament metàlich de 5 a 50 bujies

González Chermá, 78

CASTELLÓ

TRANSPORTS GENERALS

DE

Joseph Sanchis Prats

Facturació pera tots els punts d'Espanya y Estranger. Servici combinad de domicili a domicili.

Acarreos y Mensatjerías.

Alloza, 69.—Castelló

- Eduard Viciano -

PAQUETERÍA Y MERCERÍA

ULTIMES NOVETATS

Caballers, 2 y Colón, 20

Castelló

Casa de SANCHO GERAANS

(SUCESORS DE ENRICH TÁRREGA)

Gran surtit en comestibles fins y en tots los géneros concernients al ram de

ULTRAMARINS

Diariament resibim los millors articles indicats pera la present època.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry

36, Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

Diu BUSUTIL

que tots els elegants coropren en sa casa. ¿Sabéu per qué? porque **BUSUTIL** es el que ven mes barato, te més surtit de modes y se contenta en que el seus compradors estiguem contens encara que pergue.

Moderna y Lujosa Confitería y Pastisseria

DE

Vicènt Blasco

Especialitat en tortaes «Mokas» ramillets y dolços de fruita.

González Chermá, 56

LA PRIMITIVA

Droguería y Comestibles

Gran surtit en Drogues, Perfumería, Broches y Pintures metàliques pera fondos de barcos, de la acreditada marca OVELING.

Completa surtid en tot lo ram de Ultramarins.

Cafés tostats diariament.

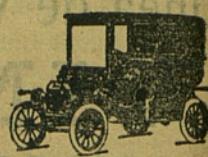
Vicent Calatayud

Canalejas, 11.—GRAU DE CASTELLÓ

Automóvils Castellonesos d'Alquiler || Garage: Lluís Vives y E. Viciano

Construcció, alquiler y reparació de BICICLETTAS. Automóvils de propietat. Grands facilitats, casilles independents, llavaor y fosos. Stock Michelin.

RUSSELL ECROYD NEILD

Nou y grand taller, Lluís Vives, 12 al 20 y Escultor, Viciano 14 al 26.—CASTELLÓ

TOS... TOS... TOS...

Les PASTILLES MONSERRAT curen tóta afecció del sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dengue y catarrus, per crònics que signen.

Venta en Farmaciacs y centres de específichs. En Castelló
FARMACIA DE JOAN A. PASCUAL, San Félix

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth, Torino, Eixarops, Licors de les millors marques, Cerveces del pais y extrangeres. Depositari exclusiu del SIDRAL TEIXIDÓ.

Joseph Segarra

G. Chermá, 84 — Castelló

VACANT

BAÇAR DE CALCER

— DE —

Jaume González

Variat surtit en tota classe de calcer. Ultimes novetats. Elegancia, solideç y econòmia. Calcer a mida.

González Chermá, 64.—CASTELLÓ

GORRES

LA ESPECIAL, última creació

Consuelo Carríon

Altres novetats pera la temporà d'ivera.

Plaça del Rey En Jaume, 31

Castelló

VACANT